OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ Lausunto 13.09.2018

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

ASIA: HE 62/2018 vp eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa asiakohdassa mainitusta hallituksen esityksestä. Pyydettynä lausuntonaan opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa seuraavaa:

Laki julkisista työvoima- ja yrityspalveluista

Hallituksen esityksen sisältämillä muutoksilla valmistaudutaan kasvupalvelu-uudistukseen mahdollistamalla nykyistä laajempi palveluntuottajien käyttö julkisissa työvoima- ja yrityspalveluissa jo ennen maakuntauudistuksen voimaantuloa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että kasvupalvelu-uudistus tuo palvelutuotantoon ison muutoksen, kun palvelut viedään markkinoille. Kasvupalveluiden hankinnan ajatusmalli muuttuu. Tähän saakka on hankittu määrämuotoista valmennusta ja koulutuskokonaisuuksia asiakkaisen tarpeisiin. Uudistuksen jälkeen markkinaehtoisesti haetaan isompia kokonaisuuksia ja kokonaisia palvelupolkuja asiakkaan tarpeisiin. Tässä hallituksen esityksessä mahdollistetaan ennen maakuntauudistusta palveluntuottajalle tällä hetkellä TE-toimistolle kuuluvia tehtäviä.

Muutoksen myötä on mahdollista, että sama palveluntuottaja voi sekä arvioida asiakkaan palvelutarpeen että tuottaa palvelun, johon asiakas ohjataan. Toiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta on tärkeää, että palveluohjauksessa huomioidaan koko käytössä oleva palveluvalikoima, jotta asiakas tulee ohjattua tarkoituksenmukaiseen palveluun. Palveluvalikoimassa on syytä huomioida myös koulutusjärjestelmän tarjoamat palvelut. Myös hankintasopimuksia laadittaessa tulee huomioida niiden vaikutukset palveluohjaukseen, jotta ne kannustaisivat nopean työllistymisen ohella tarvittaessa myös osaamisen kehittämiseen. Hallituksen esityksen toimeenpanossa tulee varmistaa, että asiakas saa aina tarpeensa mukaista palvelua.

Hallituksen esityksen muutos vahvistaa palvelujen yhteensovittamisen tarvetta eri toimijoiden kesken. Esimerkiksi valtakunnalliset ja alueelliset ELO-verkostot kokoavat yhteen alueellisen ohjaus- ja neuvontapalvelujen toimijoita. Palveluntuottajien tulisi osallistua verkostojen toimintaan palveluohjauksen sujuvuuden ja osuvuuden varmistamiseksi. Tiedon kulkuun asiakkaan siirtymävaiheessa on syytä kiinnittää erityistä huomiota, jotta palveluntuottajan keräämät tarvittavat tiedot ovat käytettävissä asiakkaan siirtyessä esimerkiksi koulutuksen järjestäjälle.

HE:ssä esitettyjen muutosten tavoitteena on tukea kasvupalvelumarkkinoiden rakentumista kehittämällä julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin liittyviä järjestäjä-tuottaja-malleja. Palveluohjaukseen ja palveluiden laatuun vaikuttaa erityisesti TE-hallinnon järjestämis- ja hankintaosaaminen ja sen kehittäminen. Osaamisen kehittäminen ja lainsäädännöstä nouseviin velvoitteisiin perehtyminen on oleellista myös palveluntuottajien kannalta. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että toimeenpanon aikana olisi tärkeää seurata palveluohjauksen onnistumista ja palveluiden laatua.

Kasvupalvelulakiluonnoksen mukaan yhtenä yhteensovittamisen keinona voitaisiin hyödyntää palvelun järjestäjien (maakunta, kunnat) ja tuottajien allianssimallia. Allianssimallin sopivuudesta palvelutuotantoon ei ole vielä kokemuksia. Nyt käsillä oleva HE mahdollistaa työ- ja elinkeinoministeriön maakunnille järjestämän kasvupalvelupilottihaun, jonka kautta rahoitetaan maakunnallisia kasvupalvelupilotteja ja joissa on tarkoitus harjoitella allianssimallin käyttöä ja tarkastella sen toimivuutta. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että on tärkeää käydä hallinnonalojen välistä keskustelua kasvupalvelupilottien esityksistä ja erityisesti allianssimallien muodoista jo pilotointityön aikana, jotta allianssimallista saataisiin mahdollisimman toimiva. On myös tärkeää arvioida mallin toimivuutta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lisätietoja
Opetusneuvos Tiina Polo, 0295 33 0022
Opetusneuvos Päivi Bosquet, 0295 33 0375